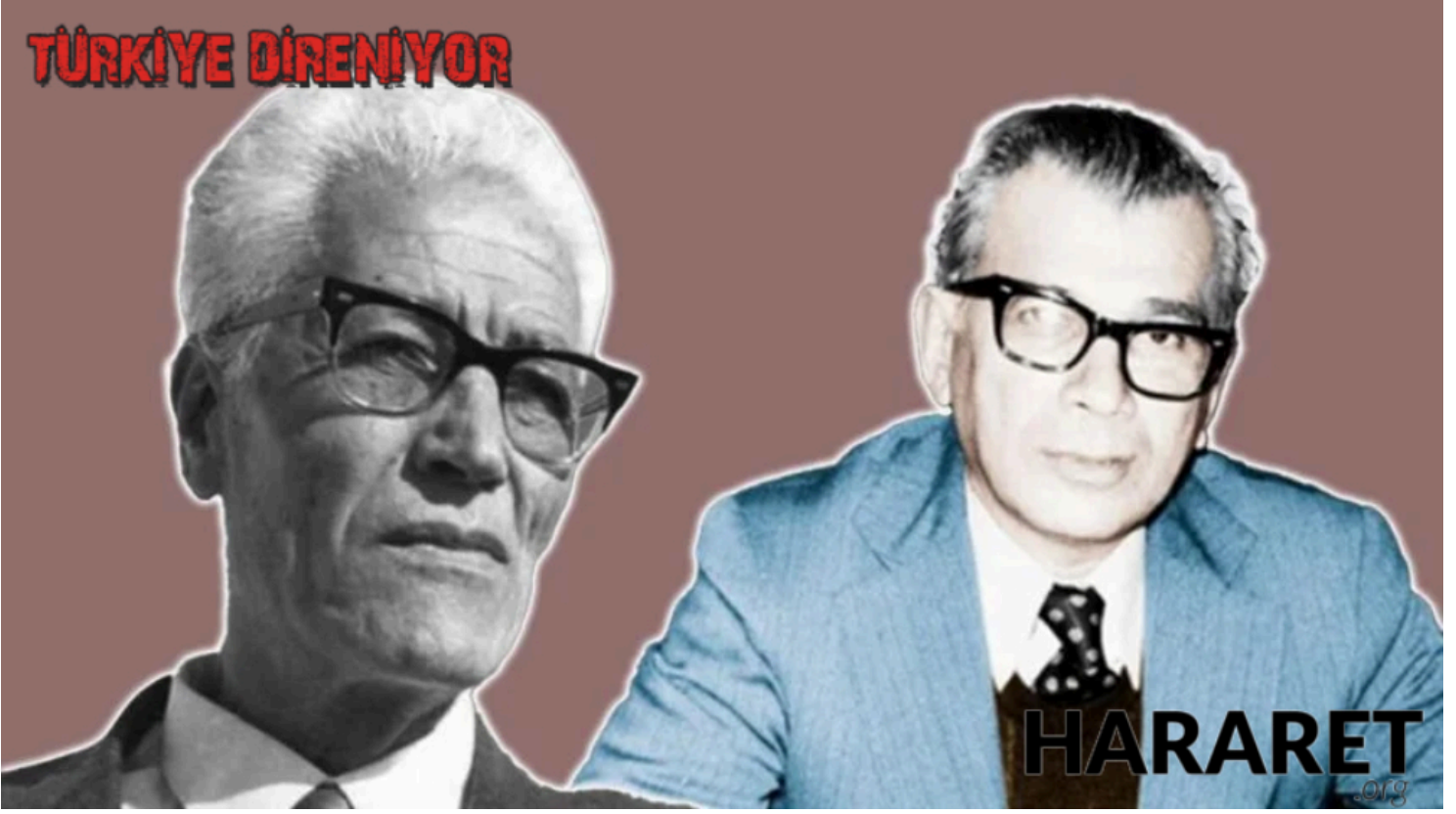

Hararet sitesine verdiğimiz röportaj

2 Mart 2025'te Hararet.org'da yayınlandı.

Türkiye Direniyor oluşumuyla keyifli bir röportaj gerçekleştirdik. Türkiye Direniyor, Gezi olayları esnasında kurulan ve ülke gündemine dair Marksist-Leninist bir çerçeveden eleştiriler getiren oldukça özgün bir internet sitesi. Keyifli okumalar dileriz.

1 - Bildiğim kadarıyla Türkiye Direniyor, Gezi eylemleri sürecinde kurulan bir oluşum. Bugün hala aktif. Peki o günden bugüne Türkiye Direniyor oluşumunun Türk siyasetinde nerede durduğunu ve ne yaptığını kısaca ifade edebilir misiniz?

Evet doğru, Ankara - İstanbul - İzmir başta gelmek üzere Taksim-Gezi isyanımızın bir girişimi olarak doğdu Türkiye Direniyor ve bu girişimi belleklere kazımak için kurulan bir internet sitesi oldu. O süreçlerde demokratik kitle oluşumu biçiminde siteler vardı, Türkiye'de tartışma kültürünün sürmesinde ve bellek yaratılmasında bu tarz girişimlerin çok önemli olduğu bir dönemdi. Bundan dolayı benzer oluşumlar da önemliydi. Bununla birlikte algıların kısıtlandığı bir dönemde, tüm o oluşumlar gibi bizim de etki alanımız farklı yönlere kaydı. Tartışmalar yankı odalarına takılıp kaldı. Yine de dengeler değişiyor, sistematik okumalar tekrardan önem kazanıyor. Biz de tam o noktada varlığımızı devam ettirmeye ve demokratik kitle oluşumu olarak müdahale etmeye devam edeceğiz.

2 - Sizin de teorik önder olarak kabul ettiğiniz Hikmet Kıvılcımlı'nın Avcıoğlu ile ilgili bazı görüşleri var. Bu görüşlerin dile getirildiği eseri 27 Mayıs ve Yön Hareketi'nin Sınıfsal Eleştirisi kitabı var. Buradan hareketle Avcıoğlu ile ilgili

görüşlerini nasıl yorumluyorsunuz?

Hikmet Kıvılcımlı'nın Avcıoğlu ile bağlantısı, Ant Dergisi'nin çıkmaya başlamasından 9 Mart girişimine değin devam eden bir ilişki. Eleştiride sözünü sakınmayan, bununla birlikte karşı mahalleye karşı birbirini tutan, birbirinin hakkını teslim eden bir görüntü çizdikleri ortada. Kıvılcımlı'nın (...) *Yön Hareketi'nin Sınıfsal Eleştirisi* kitabından önce *Atma Avcıoğlu Din Kardaşımız* başlıklı eleştirisi var ve bu eleştiri Yön'de de yer alıyor. Burada Avcıoğlu'nda eleştirdiği iki noktayı görebiliriz özetçe. Birincisi, Avcıoğlu'nun Marksistlerin son yıllarda Milli Kurtuluş Hareketlerini küçümsediği eleştirisi üzerinedir. Kıvılcımlı buna cevap olarak İşçi-İşveren arası ve Anavatan-Sömürgeler arası zıtlıkların yanı sıra Emperyalistler arası zıtlıkların reddedildiğini belirterek; İşçi-İşveren arası çelişkilerin birincil olmasının Milli Kurtuluş Hareketleri'ni küçümseme anlamına gelemeyeceğini ekliyor.

İkinci eleştiri ise Kadrocularla girilen ilişki ve giderek artan benzerlik üzerinedir. Tarihsel TKP kökenli devrimciler açısından Kadrocular 1927'deki ihanetleri ile anılan bir ekip. Kıvılcımlı (...) *Yön Hareketi'nin Sınıfsal Eleştirisi* kitabında, Yön'ün bu ekibe bulaşmasını acıklı gördüğünü belirtmektedir.

Kıvılcımlı, (...) *Yön Hareketi'nin Sınıfsal Eleştirisi*'nde Yön'ün çıkışına dair şu sözleri önemlidir: "ilk çıkışını duyduğumuzda sevindik, ancak bir baktık ki içerisi Kadrocu döküntülerle dolu." Bir taraftan da Doğan Avcıoğlu'nun bugünkü eserine "saygıdeğer bir emek" diyerek hakkını teslim ediyor, diğer taraftan Yön eleştirisi yazmayı da gençlere bir borç olarak görüyor, çünkü Yön'den sonra Devrim çıkınca, Yön'ün yönünü tayin etmek şart hale geliyor.

Kıvılcımlı uzunca kitabında tahlil yapıyor, lakin bütün izahlarını topladığı bir kelime var ki onun üzerinden gitmek yeterli olacaktır: "Alafranga Ütopizm" diye tanımlıyor Yöncülüğü. Avcıoğlu, her ne kadar Batıcılara kızsada başını çektiği Yönizm, Batıcılığın sorun çözümleri dahilinde bir çözüm oluşturmaya girişiyor. "Batılılaşma Doktrini" Yönizmin yönlerinden biri ve bunun hangi işe yaradığını ortaya koyuyor Kıvılcımlı.

İkinci olarak ise "Ekonomi Doktrini" ve üçüncü olarak "Devletçilik Doktrini" var ki bunlardan devletçiliği özellikle eleştiriyor (diğerleri söylense de olur, ama devlet ciddi iştir diye de belirtir). Çünkü devletçilik, bizim bugünkü algıladığımız gibi kamucu politikalar değil, CHF iktidarının devlet fideğinde kapitalist semirtmesinden başka anlama gelmez. Aslında Avcıoğlu da bunu detaylarıyla ele alır. Bankalar kubbesi altında fidelenen kapitalizmi görür, CHF'yi ve dolayısıyla Kemalist programı da eleştirmiş olur. Ama çözümü üretmez. Burada Kıvılcımlı bir öneri daha yapar Kadroculara (ya da CHF programını savunanlara) karşı; devletçilik kavramı yerine "Milletçilik" kavramını önerir. Yani teorik katkı sunmaya da çalışır. Yeni sosyalistlerin yarattığı enerjinin Kadrocular elinde çarçur olmasını istemez. İlişkinin boyutunu da böyle belirtebiliriz.

3 - Evvelki soruyla bağlantılı olarak Türkiye Direniyor oluşumu, bugün Avcıoğlu'nun popüler olmasını nasıl karşılıyor? Bu durumu sınıfsal olarak değerlendirecek olursak, Türk siyasetinde nereye oturduğunu söyleyebilirsiniz?

Biraz geriye gidelim; sosyal medyada bir itham vardı hatırlarsanız “Marksizm İlhamlı Kemalizm”... Bu ithamı başı üstüne alan arkadaşlar oldu. Ama bu arkadaşları temsil edecek bir yapı yoktu ve genelde bu arkadaşlara “teorik olarak eksik, akli karışık” gibi değerlendirmeler yapıldı. Güzel bir refleks olarak, arkadaşlar örgütlendiler ve sosyal medya üzerinden Avcıoğlu'nun kitaplarının basılması için ısrarcı oldular. Biz de bunu destekleyenler arasındaydık, başka gruplar da Avcıoğlu'nun teorisini tahlil ettiler tekrardan. Güzel bir tartışma ortamı doğdu dolayısıyla.

Tüm bunların dışında, bu arkadaşlarda Avcıoğlu ihtiyacının nereden doğduğunu anlamaya çalışalım. Bu arkadaşların sınıfsal yapısına baktığımızda, genelinin, aileleri yoksullaşan, aydın gençlik olduğunu görebiliriz. Aileleri belli seviyede politika ile ilgilenmeyen, kapitalizmi sorgulamayan arkadaşlar, bu programı sürdüren CHP ya da onun çevre çeperindeki “seküler milliyetçi” ekipleri desteklemekteydi. Dar bir çevre olmakla beraber, sosyal medyayı iletişim kurmak için kullanıyorlardı.

Aslında Taksim-Gezi isyanı “çapulcusu” diye bildiğimiz arkadaşlar bunlar. Yani Türkiye Direniyor'un tam da yan yana getirmek istediği insanlar. 2018'den beri süregelen ve bundan sonra kronikleşmesi beklenen krizle birlikte kapitalizmin sorgulanması, bize geç bile uğradı. Aslında “liberalizm” titri ile -büyük bir hatayla- anılan, sapına kadar tekelleşme/oligapolleşme sürecinin en şiddetli süreçlerinden birini yaşarken, aydın gençliğin bundan hariç kalması asıl ilginç olandı. Avcıoğlu'nun “Türkiye'nin Düzeni” kitabı, ülkenin geri bıraktırılmasına yönelik ilk kapsamlı cevaplardan biri. Herkesin kalkınma politikalarına set çektiği bu süreçte, bir meydan okuma aslında. Devrimi de gündemine alıp, öncelikle cumhuriyeti korumak isteyen tüm yurtseverlerin böyle bir meydan okuması var, bunu çeşitli şekillerde tespit edebiliriz.

Bununla birlikte, bu cevabın da sorgulanabilir olması gerekiyor, çünkü Taksim-Gezi İsyanı sonrası geri çekilmede AKP suç örgütünün aklandığı bir süreci de yaşadık. Burada bizim dileğimiz, Anti-Emperyalist ve Anti-Feodal bir taleple gelişen sürecin, Kadroculuk benzeri döneklere dönüşmemesi ve tıpkı Taksim-Gezi isyanında olduğu gibi anti-şovenist bir öze de buluşmasıdır. Avcıoğlu'nun Türkiye'deki ulusal sorunu kabul eden bir aydın olması da bu bakımdan sık sık verdiğimiz örneklerden biri.

4 - Avcıoğlu şu an popüler, bunu zamanın ruhu olarak değerlendirirsek, Kıvılcımlı'nın da günü gelebilir mi? Kıvılcımlı'nın popüler olacağı, gençler arasında okunacağı günler gelebilir mi?

Önce bir tespit yapalım; Kıvılcımlı'dan önce, onun öğrencisi ve aktüel olduğundan takip

edilen biri daha var: HKP Genel Başkanı Nurullah Efe. Kıvılcımlı'nın teorik ve pratik olarak yaşamı hala o damardan sürüyor. Bu ilgi de henüz sempati düzeyinde bir ilgi. Maalesef algı süresinin 6 saniyeye kadar düştüğü bir süreçte, sistematik bir tahlil yapılması çok mümkün değil. Yine de varmak istenilen nokta elbette Kıvılcımlı'nın anlaşılması ve bu bilince çıkmanın Türkiye'de devrimi gerçekleştirmesi... Onun teorisini ve pratiğini yürüten gençlerin artması... Bu çok basit değil, çünkü militan bir mücadele ister, fedakarlık ister, farklı konularda birikim ister. Bunlar zamanla oturacak noktalar.

Kıvılcımlı'nın zor anlaşıldığı -Yalçın Küçük başta gelmek üzere- iddia ediliyor. Kıvılcımlı'yı anlamak sadece çaba istiyor, kaldı ki Osmanlı Aydını olan, yazılarını eski Türkçe ile yazan, Derleniş Yayınları dışındaki yayınevlerinin olduğu gibi çeviri yaparak metinlerini tahrif ettiği ve hakkında çok fazla kirli bilgi olan bir devrimci önderden bahsediyoruz. Belki eskisi gibi sözlüğe dönmeye ihtiyaç yok ama bazı deyimleri, kinayeleri bilmek gerekiyor. Biz Türkiye Direniyor olarak genç nesillerin Kıvılcımlı'yı anlaması için uğraşmaktayız, internet sitemizde yazıları ve kitapları tam halleriyle mevcut. Diğer yandan Kıvılcımlı'nın bizim içimize sinercesine sistematik olarak takip edilmesinin, devrim süreçlerinin gelişimle denk gelişeceğini düşünüyoruz. O günlere hazırlığımızı yapıyoruz.

5 - Avcıoğlu'nun temel bir niteliği var öne çıkan, acilinden Kemalist Sosyalist bir iktidar istiyor. Kitapları da buna yönelik. Bu açıdan bakacak olursak sizce Kıvılcımlı hangi talebi karşılıyor, hangi boşluğu dolduruyor?

Avcıoğlu'nun sosyalist geçmişini Emre Sefa Gürkan çok güzel özetledi bence, öncelerde sosyalizmi ön plana çıkarırken, çeşitli nedenlerle onu biraz daha geri plana koyarak devrimi yapma çabasına girişiyor. Bunun için yenilgiyle sonuçlanacak da olsa bir çabada bulunuyor. Bununla birlikte, 9 Mart sonrası bu yenilgiden dersler çıkaracak bir çevre bile yok. Herkes CHP'nin ve Cumhuriyet Gazetesi çevresinin güdümüne giriyor. Bugün hala o boşluk öylece duruyor, radikalizmi taşıyacak tek bir parti bile yok. Bu boşluğu ise maalesef NATO'ya biat etmiş şovenist gruplar dolduruyor. Oysa kapitalizmin sorgulandığı, kalkınmanın tekrardan popüler olduğu, hatta gelecek günlerde Çin'in sorgulanacağı süreçlerde, böyle bir grubun tek vücut olması önemli olmakta.

Kıvılcımlı ise topyekûn bir teorik-pratik savaş makinası... Onun şanssızlığı ise karikatürize edilerek aşılmaya çalışılması oldu. Kendisiyle ilgili her türlü yaftanın ötesinde bir önder Kıvılcımlı ve teorik önder olarak Behice Boran'ı, Yalçın Küçük'ü gören bir gruptan bir arkadaşın dediği gibi, Türkiye'de Kıvılcımlı es geçilerek kalem oynatmak mümkün değil.

Kıvılcımlı, taktik esneklik açısından bugün çok önemli hazineler sunuyor örneğin. Bunu kötü taklitlerle öykünen gruplar var ya da formel sosyalist bir akılla bu diskur kullanıldığında bildiğimiz karikatürleştirmeleri yapanlar var, oysa bugün devrim yapmak istiyorsak, en büyük gücümüz örgütlenmedir. Örgütlenme nedir? Bir avuç parababasına

karşı verilecek mücadelede halkın tek bir vücut gibi çalışması, insanların o vücutta bir organ, bir damar, bir hücre olabilmesidir. Kafadan silahsızlandırılmış, vücutla ilgisi kalmamış, sizi anlamayan insanlarla nasıl devrim yapabilirsiniz? Kıvılcımlı bu bakımdan her yönü dolduran, futbol tabiriyle “sahada ayak basmadık yer bırakmayan” bir oyuncu gibi.

6 - Son olarak, bildiğiniz gibi dünyada keskin değişimler gerçekleşiyor. En son, ABD başkanlık seçimlerini Trump'ın kazanmasıyla yeni bir döneme girildiğine dair yorumlar yapılıyor. Teorik bir çerçeveden ele alacak olursak, Kıvılcımlı bakışıyla Trump'ın seçilmesi ve etkileri nasıl yorumlanırdı?

Kıvılcımlı'nın bir başlığı ile cevaplayalım “Amerika'nın hiçbir şeyine güvenmiyoruz.”

İki çelişkiden birini seçersek, Trump, elbette işçi sınıfı sosyalizminin tartışılması açısından Demokrat Parti dönemlerine göre daha tercih edilir bir seçenek. Ancak bu ABD emperyalizminin saldırganlığının azalacağı anlamına gelmiyor, Trump ABD'nin geleneksel politikalarını sürdürmeye devam ediyor. Yine farklı bir ütopye Trump'tan sosyalizmin önünü açacak kişiyi beklemek ya da Trump'ın hatalarının daha fazla olacağını beklemek bir eksiklik. Bizi kurtaran yine kendi kollarımız olacaksa, ABD'nin Rusya'yı çevreleme politikasından tutun, İsrail'in kurduğu egemenliğe kadar tüm noktalarda kararlı bir mücadele yapmamız gerekmektedir.

Diğer yandan yine Kıvılcımlı'nın deyişiyle çağın Süperemperyalisti olan ABD'nin, konumunu korumak için küreselleşme programı yerine açıktan saldırıya geçeceği bir döneme giriyoruz. Kanada, Meksika ve Grönland'ın işgal edilmesi senaryoları birer şaka değil. Bu kadar büyük iddiaların ardında asıl strateji üstünlüğü korumak ve taktik ise tüm dünyayı ekonomik, siyasi anlamda sıkıştırmak. Yine de geçtiğimiz dönem Trump iktidarına baktığımızda, ABD'nin başta çatıştığı Çin ile müzakere edebildiğini ve anlaşabildiğini gördük.

Tüm bu vaziyette radikal solun gelişiminin bir yol açması gerekiyor. Hem yükselen şovenist dalgaya karşı barışı savunacak, kontrolsüz göç politikalarını teşhir edecek, sağlıkta ve eğitimde güvencesizleştirmeyi durduracak bir dirence ihtiyaç var. Buradan yol mutlaka ki Finans-Kapital iktidarının sonlanmasına çıkacaktır. Öncelikle işçilerin, aydınların, üretmenlerin bir soluk borusuna ihtiyaç duyduğu kesin.

Röportaj teklifimizi geri çevirmeyen ve bu değerli sohbetin gerçekleşmesini sağlayan Türkiye Direniyor ekibine teşekkür ederiz.

Özkan Bakioğlu
Hararet.org